
RECENZIA CĂRȚII *ADAPTIVE REUSE: Extending the Lives of Buildings*

ADAPTIVE REUSE: Extending the Lives of Buildings BOOK REVIEW

Alexandru IFTIMIE

aiarh452@gmail.com

Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București, RO
“Ion Mincu” University of Architecture and Urban Planning Bucharest, RO

Rezumat

Lucrarea *Adaptive Reuse: Extending the Lives of Buildings* de Liliane Wong, reprezintă un efort academic remarcabil care investighează originile, fundamentele teoretice și implicațiile practice ale procesului de reutilizare adaptivă în arhitectura contemporană în raport cu procesul de conversie sau reconversie funcțională a clădirilor. Cartea publicată la editura Birkhäuser ce cuprinde 256 de pagini oferă o analiză detaliată a modului în care spațiile construite pot fi regenerare și reintegrate în țesutul urban, valorificând atât potențialul lor cultural, cât și cerințele practice sau culturale ale societății actuale. Temele majore ale cărții vor fi evidențiate, fiind analizată validitatea argumentelor și a metodologiei utilizate de autoare, precum și subliniată contribuția lucrării la dezbaterile existente în domeniu, pe baza cunoștințelor și experienței de cercetare din sfera analizată.

Cuvinte-cheie: dinamică, hibridizare, reconversie, reziliență spațială, sustenabilitate.

Abstract

Liliane Wong's *Adaptive Reuse: Extending the Lives of Buildings* is an outstanding scholarly effort that investigates the origins, theoretical underpinnings and practical implications of adaptive reuse in contemporary architecture in relation to the process of converting or reconverting buildings for new functions. The 256-page book published by Birkhäuser provides a detailed analysis of how built spaces can be regenerated and reintegrated into the urban fabric, capitalizing on their cultural potential as well as on the practical or cultural requirements of today's society. This review will highlight the major themes of the book, assess the validity of the arguments and methodology employed by the author, and emphasize the work's contribution to existing debates in the field, drawing upon established research methodologies and current scholarly understanding.

Keywords: dynamics, adaptability, reconversion, spatial resilience, sustainability.

Tema și expertiza autoarei

Tema principală o reprezintă ideea că arhitectura nu se rezumă exclusiv la edificarea unor construcții noi, ci include în mod esențial și intervențiile asupra fondului construit existent, indiferent de perioada în care acesta a fost realizat. Acest proces pe care Liliane Wong îl numește „reutilizare adaptivă”, caută să sublinieze un eventual potențial al clădirilor nefolosite, abandonate sau subutilizate. Demolarea, conform autoarei, nu este întotdeauna soluția optimă: pe de o parte, se pierde valoarea istorică, iar pe de altă parte, se irosesc resurse. Conform arhitecților Bie Plevoets și Van Cleempoel, care au examinat în detaliu felul în care clădirile se transformă în timp, intervenția și actualizarea continuă permit apariția unor straturi succesive de semnificații, iar reutilizarea adaptivă este „esențială pentru a îmbina conservarea patrimoniului cu obiectivele contemporane de durabilitate” (Plevoets & Van Cleempoel, 2021, p. 34). În spiritul acestei idei, Wong subliniază că reutilizarea nu înseamnă doar o conversie superficială, ci o adaptare conștientă, ce respectă moștenirea culturală, cât și nevoile contemporane. Liliane Wong este profesoară și cercetătoare cu o specializare notabilă în reabilitarea și conversia clădirilor. În carte, se bazează pe cercetările și practica sa didactică prin care oferă o perspectivă clară și detaliată asupra procesului de adaptare, proces realizat prin colaborarea cu specialiști din domenii conexe (inginerie structurală, antropologie urbană sau design interior).

Prezentare și structură

Studiul acoperă un spectru relativ larg de teme, de la fundamentele teoretice ale reutilizării adaptive, până la exemple concrete de conversie. Deși nu reprezintă o ruptură radicală față de studiile anterioare precum James Douglas, *Building Adaptation* (2002) sau Brooker & Stone, *Rereadings: Interior Architecture and the Design Principles of Remodelling Existing Buildings* (2004), lucrarea reușește, totuși, să îmbogățească literatura de

Book Main Subject and the Author's Expertise

The main theme is shaped by the idea that architecture is not only about erecting new buildings, but also about interventions applied to existing buildings, whether old or new. This process, which Liliane Wong calls „adaptive reuse”, seeks to highlight the potential of unused, abandoned or underutilized buildings. Demolition, according to the author, is not always the optimal solution: on the one hand, historic value is lost and on the other, resources are wasted. According to the architects Bie Plevoets and Van Cleempoel, who have examined in detail how buildings transform over time, continuous intervention and updating allow successive layers of meaning to emerge, and adaptive reuse is „essential to combine heritage conservation with contemporary sustainability goals” (Plevoets & Van Cleempoel, 2021, p. 34). In the spirit of this idea, Wong emphasizes that reuse is not just a superficial conversion, but a conscious adaptation that respects both cultural heritage and contemporary needs. Liliane Wong is a professor and researcher with a notable specialization in building rehabilitation and conversion. In the book, she draws on her research and teaching practice where she provides a clear and detailed insight into the adaptation process, a process achieved through collaboration with specialists in related fields (structural engineering, urban anthropology or interior design).

Book Presentation and Structure

The book covers a relatively broad spectrum of themes, ranging from the theoretical foundations of adaptive reuse to concrete examples of conversion. Although it does not represent a radical departure from previous studies such as James Douglas's *Building Adaptation* (2002) or Brooker & Stone's *Rereadings: Interior Architecture and the Design Principles of Remodeling Existing Buildings* (2004), the work nonetheless succeeds in enriching the specialized

specialitate. Volumul evidențiază dimensiunea social-culturală a arhitecturii, întrucât Liliane Wong pune accent pe rolul comunităților locale, la diferite scări, în procesul de conversie sau reconversie, subliniind faptul că arhitectura este întotdeauna dependentă de contextul social, politic și economic. Un alt aspect remarcabil este claritatea metodologică: autoarea reușește să integreze elemente de teorie istorică, analize structurale și studii de caz, creând astfel un cadru coerent pentru înțelegerea procesului de adaptare. În plus, lucrarea se distinge prin prezentarea unor exemple internaționale și studii de caz provenite din contexte urbane variate, fapt ce consolidează relevanța globală a temei. Fiecare proiect pe care îl analizează este însoțit de observații privind cerințele legislative și costurile implicate, un demers rar întâlnit în cercetările anterioare.

Metodologia lucrării implică o îmbinare a cercetării teoretice cu analiza comparativă a unor proiecte de reconversie, iar fiecare capitol propune ipoteze și întrebări de proiectare, urmate de studii de caz care confirmă sau infirmă aceste ipoteze. Perspectiva autoarei este una holistică: reabilitarea clădirilor nu se poate realiza fără dialogul dintre arhitecți, ingineri, factorii politici și instituțiile administrației publice locale. Autoarea subliniază importanța reconsiderării spațiilor existente pentru a reflecta nevoile societății actuale, iar această dimensiune colaborativă devine crucială în reutilizarea adaptivă și în definirea dinamicii ei. Wong preia și dezvoltă aceste idei subliniind că procesul adaptiv trebuie fundamentat atât pe considerente estetice și tehnice, cât și pe potențialul social pe care-l poate genera o clădire, iar „proiectele de reutilizare adaptivă depind în mare măsură de colaborarea multidisciplinară” (Bullen & Love, 2020, p. 572). Volumul se sprijină pe o documentație solidă formată din referințe istorice, rapoarte tehnice, interviuri cu arhitecți și dezvoltatori, precum și pe propriile observații ale autoarei din proiecte la care a luat parte. Această abordare este în acord cu afirmațiile arhitectului Herman Hertzberger, care susține că interpretarea calității spațiului construit derivă și din „măsura în care reușește

literature. It highlights the socio-cultural dimension of architecture, as Liliane Wong emphasizes the role of local communities, at various scales, in the conversion or reconversion process, underlining that architecture is always dependent on its social, political, and economic context. Another remarkable aspect is its methodological clarity: the author successfully integrates elements of historical theory, structural analyses, and case studies, thereby creating a coherent framework for understanding the adaptation process. Furthermore, the work distinguishes itself through the presentation of international examples and case studies from varied urban contexts, a fact that consolidates the global relevance of the topic. Each project analysis is accompanied by observations regarding legislative requirements and involved costs, an approach rarely encountered in previous research.

The volume's methodology involves a combination of theoretical research and comparative analysis of retrofitting projects, and each chapter proposes hypotheses and design questions, followed by case studies that confirm or disconfirm these hypotheses. The author's perspective is a holistic one: the rehabilitation of buildings cannot be achieved without dialog between architects, engineers, policy makers and local and administrative communities. The author emphasizes the importance of rethinking existing spaces to reflect the needs of today's society, and this collaborative dimension becomes crucial in reuse architecture and defining its dynamics. Wong picks up and develops these ideas by emphasizing that the adaptive process needs to be grounded as much on aesthetic and technical considerations as on the social potential a building can generate, and that „adaptive reuse projects depend heavily on multidisciplinary collaboration” (Bullen & Love, 2020, p. 572). The volume is supported by a solid documentation consisting of historical references, technical reports, interviews with architects and urban developers, as well as the author's own observations from projects she has been involved in. This approach is in line with architect Herman Hertzberger's assertion that the

să se adapteze unor funcțiuni mereu schimbătoare” (Hertzberger, 2000, p.53).

Adaptive Reuse: Extending the Lives of Buildings se adresează arhitecților, dar și publicului larg interesat de dezvoltarea urbană și protejarea patrimoniului construit. Aspectele legate de cost, legislație și implicarea comunității sunt tratate suficient de clar și detaliat pentru a fi utile managerilor de proiect, dezvoltatorilor și factorilor de decizie în general. Mai mult, cartea poate servi drept material didactic pentru studenții arhitecți, întrucât aceasta cuprinde o bază teoretică și exemple practice care ilustrează diversele faze ale unui proiect de conversie sau reconversie. În această logică, lucrarea se aliniază unei perspective conceptuale tot mai prezente în literatura de specialitate, conform căreia reutilizarea adaptivă nu se reduce la o simplă reconversie funcțională, ci presupune o regândire a relației dintre spațiu și timp. Astfel, „reutilizarea adaptivă implică faptul că clădirile nu mai sunt considerate obiecte statice” (Jäger & Pieper, 2020, p. 12), ci entități dinamice, susceptibile de transformare continuă în funcție de contextul social, cultural și tehnologic.

Calitatea demersului științific

Lucrarea dezvoltă subiectul într-un mod ordonat, începând cu bazele teoretice și avansând către studii de caz și concluzii. Astfel, introducerea prezintă motivația și contextul studiului, capitolele centrale sunt structurate în jurul exemplilor concrete de intervenție, autoarea explorând provocările tehnice, culturale și sociale, iar concluziile aduc în discuție potențialele direcții de evoluție și subliniază o posibilă nevoie de cooperare interdisciplinară. Structura capitolelor permite o privire de ansamblu asupra unor teme precum dinamica arhitecturală, unde Wong susține că o clădire trebuie proiectată sau reamenajată pentru a întâmpina modificările viitoare, transformând spațiul într-un „organism viu” (Wong, 2017, p. 34). De asemenea, este abordat raportul patrimoniu–inovație, autoarea

interpretation of the quality of built space also derives from „the extent to which it succeeds in adapting to ever-changing functions” (Hertzberger, 2000, p.53).

Adaptive Reuse: Extending the Lives of Buildings is aimed at architects as well as the general public interested in urban development and the protection of built heritage. The issues of cost, legislation and community involvement are covered in sufficient clarity and detail to be useful to project managers, developers and decision-makers in general. Furthermore, the book can serve as teaching material for architecture students, as it includes a theoretical basis and practical examples illustrating the different phases of a conversion or conversion project. In this logic, the paper aligns with a conceptual perspective increasingly present in the specialized literature, according to which adaptive reuse is not limited to a simple functional conversion but entails a rethinking of the relationship between space and time. Thus, “adaptive reuse implies that buildings are no longer considered static objects” (Jäger & Pieper, 2020, p. 12), but dynamic entities, subject to continuous transformation depending on the social, cultural, and technological context.

Quality of Scientific Approach

The work develops the subject in an ordered manner, beginning with theoretical foundations and advancing towards case studies and conclusions. Thus, the introduction presents the motivation and context of the study; the central chapters are structured around concrete examples of intervention, exploring technical, cultural, and social challenges; and the conclusions discuss potential directions for evolution and highlight a possible need for interdisciplinary cooperation. The structure of the chapters provides an overview of themes such as architectural dynamics, where Wong argues that a building should be designed or redeveloped to accommodate future modifications, transforming the space into a „living organism” (Wong, 2016, p. 34). Furthermore,

dezvoltând ideea că orice intervenție nouă pe o structură veche trebuie să țină cont de valorile simbolice și istorice, fără a le anula, apelând însă și la progresul tehnologic și estetic (Hertzberger, 2000, p. 59). Un alt aspect esențial este sustenabilitatea, Wong evidențiind în mai multe rânduri faptul că re folosirea contribuie la reducerea consumului de resurse și la protejarea mediului. Nu în ultimul rând, cartea dedică pagini substanțiale descrierii procesului decizional, care implică o colaborare multidisciplinară între arhitecți, ingineri, sociologi, autorități, investitori și comunitatea locală. Studiul nu eludează dificultățile întâlnite în procesele de reutilizare adaptivă, printre acestea numărându-se limitările structurale, deoarece nu toate clădirile vechi permit conversii ample; reglementările restrictive, întrucât legislația privind protecția patrimoniului sau normele de mediu pot crea blocaje, împiedicând sau încetinind proiectele de conversie (Wong, 2016); rezistența culturală, unde implicarea comunităților se dovedește a fi o sabie cu două tăișuri, deoarece opiniile locale pot fi divergente, iar schimbările radicale sunt uneori privite cu suspiciune; și costurile inițiale ridicate, pentru că, deși pe termen lung reutilizarea adaptivă este mai economică, faza inițială de consolidare sau restaurare necesită investiții importante.

Concluzii și relevanță în dezbateră academică

În concluzie, *Adaptive Reuse: Extending the Lives of Buildings*, de Liliane Wong, este o lucrare solidă și bine documentată, cu o perspectivă complexă asupra modului în care clădirile pot fi supuse unor conversii sau reconversii pentru a servi noilor cerințe funcționale, sociale și culturale. Fără a propune neapărat o teorie revoluționară, cartea rafinează și extinde dezbaterile existente prin îmbinarea cadrului teoretic cu investigarea unei game largi de proiecte de conversie sau de reconversie. Mesajul central pe care îl transmite autoarea, în linie cu viziunile

the relationship between heritage and innovation is addressed, with the author developing the idea that any new intervention on an old structure must consider its symbolic and historical values without nullifying them, while also embracing technological and aesthetic progress (Hertzberger, 2000, p. 59). Another essential aspect is sustainability, with Wong repeatedly highlighting that reuse contributes to reducing resource consumption and protecting the environment. Finally, the book dedicates substantial pages to describing the decision-making process, which involves multidisciplinary collaboration among architects, engineers, sociologists, authorities, investors, and the local community. The book does not shy away from the difficulties encountered in adaptive reuse processes, including structural limitations, as not all old buildings allow for extensive conversions; restrictive regulations, given that legislation on heritage protection or environmental norms can create impasses, hindering or slowing down conversion projects (Wong, 2016); cultural resistance, where community involvement unfortunately proves to be a double-edged sword, as local opinions can be divergent, and radical changes are sometimes viewed with suspicion; and high initial costs, because, although adaptive reuse is more economical in the long term, the initial phase of consolidation or restoration requires significant investment.

Conclusions and the Relevance in the Academic Debate

In conclusion, Liliane Wong's *Adaptive Reuse: Extending the Life of Buildings* is a solid and well-researched work that brings a complex perspective on how buildings can be converted or reconverted to serve new functional, social and cultural requirements. Without necessarily proposing a revolutionary theory, the book refines and expands existing debates by combining a theoretical framework with the investigation of a wide range of conversion or reconversion projects. The author's central message, in line with contemporary visions of sustainability and responsibility

contemporane despre sustenabilitate și responsabilitate față de patrimoniu, dar și față de mediu, este că fiecare clădire are șansa de a-și prelungi viața printr-un proces atent de reutilizare adaptivă. Cartea se înscrie astfel în fluxul discuțiilor despre dezvoltare urbană și reușește să fie utilă atât pentru practicieni, cât și pentru cercetători sau studenți.

Deși cartea articulează convingător reutilizarea adaptivă ca un continuum vital care conectează trecutul și viitorul, analiza mea sugerează că o implicare critică mai profundă ar fi putut explora tensiunile inerente la această nouă frontieră a practicii. În mod specific, accentul cărții pe menținerea unui contact viu cu operele culturale ale trecutului ar fi putut fi îmbogățit printr-o discuție mai nuanțată a potențialelor conflicte care apar atunci când intervențiile contemporane riscă să umbrească sau să altereze fundamental narațiunea istorică și autenticitatea structurii originale. Această lentilă critică, prin urmare, subliniază o oportunitate pentru un discurs mai amplu privind echilibrul delicat între conservare și transformare radicală în căutarea unei vieți prelungite pentru clădiri.

for heritage and the environment, is that every building has the chance to extend its 'life' through a careful process of adaptation. The book is thus part of the flow of urban development discussions and succeeds in being useful for practitioners, researchers and students alike.

Although the book convincingly articulates adaptive reuse as a vital continuum connecting the past and the future, my analysis suggests that a deeper critical engagement could have explored the inherent tensions at this new frontier of practice. Specifically, the book's emphasis on maintaining a living contact with the cultural works of the past could have been enriched by a more nuanced discussion of the potential conflicts that arise when contemporary interventions risk overshadowing or fundamentally altering the historical narrative and authenticity of the original structure. This critical lens, therefore, underscores an opportunity for a broader discourse on the delicate balance between conservation and radical transformation in the pursuit of extended life for buildings.

Referințe / References

Plevoets, B., & Van Cleempoel, K. (2021). *Adaptive Reuse of the Built Heritage: Concepts and Cases of an Emerging Discipline*. Routledge.

Hertzberger, H. (2000). *Space and the architect: Lessons in architecture 2*. 010 Publishers.

Jäger, J., & Pieper, J. (2020). *Transformative Architecture: Adaptive Reuse and Regeneration in the Built Environment*. Routledge.

Bullen, P. A., & Love, P. E. D. (2020). Factors influencing the adaptive reuse of buildings. *Journal of Engineering, Design and Technology*, 18(3), 565-584.

Wong, L. (2016). *Adaptive reuse: Extending the lives of buildings*. Birkhäuser.